

IRODALOM.

„Unitárius Jövendő.“ Ezen a címen új lap indult meg Kovács Lajos brassói lelkész szerkesztésében. Az új lap, „egyház-társadalmi, hitéleti és missziói célokat“ kíván szolgálni. Olyan három területe ez egyházi életünknek, amelyen soha sem tehetünk eleget. Itt minden új munkást szeretettel és érdeklődéssel köszönünk. Amellett „kritikai alapon“ áll az új lap s ezen kíván dolgozni. Módjával erre is szükség van. A tárgyi alapon álló kritika, ha a helyi szempontokon felül egyetemes magaslatokra emelkedik, tisztítja az eszméket s javára szolgál ez intézményeknek. Az „egyház-nak és az unitarizmusnak“ kíván szolgálatokat tenni. Csak ez lehet mindnyájunknak közös célunk. Eme nemes célkitűzéseivel üdvözljük egyházi irodalmunknak ezt az új hajtását abban a reményben, hogy munkásságával hozzájárul a szebb és jobb unitárius jövendő kialakításához. Előfizetési ára évi 100 lej. Magyarországon 4 pengő. Alapítói díj legkevesebb 1500 lej, aminek ellenében ingyen küldik a lapot, s mind a közlemények, mind a pénzküldemények Kovács Lajos brassói lelkész címére küldendők: Str. Babeş No. 1.

Dr. Kiss Elek: „A héber nemzeti élet az Ószövetség szerint“. 8° 61 old. Kolozsvár 1939. Az I. gimn. oszt. számára írott tankönyv, melyben az Ószövetség ismertetésével kapcsolatban a héber nemzeti életről kap tájékozódást a tanuló. Két főrésze oszlik u. m.: I. Mondaszertü elbeszélések és II. Történeli kor. Az író törekvése az, hogy az Ószövetség elbeszéléseit a mai idők viszonyaival hozza kapcsolatba. A próféták részesülnek érdemük szerinti méltatásban, ami viszont az I. gimn. oszt. anyagát kissé megnehezíti. Reméljük azonban, hogy gimn. hitoktatásunk ezzel a megfelelő alapot megkapja. Ára 20 lej.

Benczédi Pál: „Erkölcstan unitárius nézőpontból“. A középiskolák VII. osztálya számára írott tankönyv 8° 88 old. Cluj,

1939. Régen érzett hiányt pótol, melyben az erkölcsi élet főbb kérdéseire kapnak a tanulók rövid feleletet. Részletes bevezetés után tárgyalja I. az egyéni, II. a társadalmi erkölcsöt. Nem marad a puszta elmélet terén, hanem találó történelmi és gyakorlati példákkal világosítja meg fejtegetéseit. Ára 20 lej.

Az Unitárius Egyház Teol. Akadémiájának Értesítője az 1938—39. isk. évről. Szerkesztette Dr. Kiss Elek, dékán. Az értesítő Dr. Kiss Elek dékánnak két értekezését közli. Az első „A mi mai feladatainkról“ címet viseli, amelyet a tanév megnyitásakor olvasott fel. A másik: „A Biblia értéke ma“, melyet a Dávid Ferenc Egyletben olvasott fel s így nem tartozik szervesen a hivatalos teol. értesítőhöz. Különben az értesítő a rendes keretben hűen számol be a tanév történetéről, az előadott tárgyakról, a tanárok irodalmi és társadalmi működéséről, a hallgatók számáról, előmeneteléről és segélyezéséről, az önképzőkör működéséről és a jövő évi tudnivalókról.

Dr. Gál Kelemen: Benczédi Gergely, születésének százéves fordulójára. Cluj—Kolozsvár, 1939. 40 l. Keresztény Magvető füzetei 28. Dr. Gál Kelemen az unitárius egyháztörténelemnek kitűnő munkása vázolja e munkában Benczédi Gergelyt, mint a kötelességtudó tanárt, a szigorú, de nagyon gondos igazgatót, a tisztakezü pénztárnokot s a szorgalmas egyháztörténelmi munkást s közben érdekes, korrajzra vonatkozó adatokat közöl. Mi Benczédiben mindig az igazi puritán embernek típusát őriztük meg s úgy találjuk, hogy jellemének alapvonása nem a tanárban, vagy igazgatóban, hanem a pénztárnokban tükröződik vissza leg-hívebben. Benczédi azt állapította meg apósáról, Mikó Lőrinczről, hogy: „Ilyen pénztárnoka aligha lesz az unitárius statusnak közelebről“, de Benczédi pénztárnokságával saját állítását meg-megcáfolta. Benczédi Gergely erős erkölcsi egyéniségének mindnyájunk felé szól az az intelme, hogy gimnáziumainkat csak önbizalommal és áldozattal lehet megmenteni, fenntartani s ha ezek meglesznek: „ha százszor letiporják is, mindannyiszor fel-emelkedik.“ A megemlékezésből a Schroth-kúra emlegetése elmaradhatott volna, mert az Benczédinek sem életére, sem alkotásaira nem volt különösebb jelentőséggel. Melegen ajánljuk az értékes füzetet elolvasásra.

Lakatos István: A román népdal és irodalma. Budapest, 1939. 15 l. Apolló-könyvtár 10. Lakatos István, zeneirodal-

munknak ez a kiváló művelője fenti címen érdekes áttekintést ad a román népdalról, amit a keleti népi dallamok közé sorol. A román népdal különböző formái: a *doinák*, a *hóra* és a *kolindák*, ó-szláv, török és nyugati hatás alatt jöttek létre. A magyar zeneírók közül először *Liszt Ferenc* használta fel a román népdalokat, majd *Kodály Zoltán* foglalkozott behatóan a román népzenevel, de különösen *Bartók Béla* szerzett nagy érdemeket a román népi dallamok gyűjtésével. *Bartók* a Román Zeneszerzők Egyletének is tagja. A román népi zenét a román nemzeti nevelés vezetősége is rendkívüli nagyra értékeli és a román kisdudóvódák, elemi iskolák és középiskolák zenetanításának az alapja a népdal. Ennek nagy nevelői értéke abban van, hogy amíg egyfelől ezek segítségével tanulják meg a zeneművészet elemeit, másfelől nagyban elősegítik a nemzeti érzés ébrentartását, mert olyan nemzedék kerül ki az iskolából, akik becsülik és nem únják a népdalt.

Vári Albert: Istenországa felé. Értekezések, előadások. Kolozsvár, „Pallas“, 1939. 100 old. Mint a „Keresztény Magvető füzetei“ sorozatnak 21. sz. jelent meg. A benne foglalt különböző tárgyú, de ugyanazon célt szolgáló hitelesítő dolgozatok, egyleti felolvasásokra kiválóan alkalmasok. Ára 30 lej. Kapható a szerzőnél vagy az Unitárius Iratterjesztőnél: Cluj, Str. Marechal Foch 12. sz.

Ferencz József: Az ökuménikus mozgalmak. Kolozsvár. „Pallas“ 1939, 20 old. A „Keresztény Magvető füzetei“ 30. számaként jelent meg, amely élénk előadásban öleli fel azokat a világmozgalmakat, amelyek a kereszténység különböző irányait kapcsolatba hozni vannak hivatva. Olvasása kimerítő tájékozást nyújt a kérdésről s ezért ajánljuk olvasóinknak. Kapható a szerzőnél: Budapest, Högyes E. u. 3. sz.

KÜLÖNFÉLÉK

Tanévnyitás teológiánkon. A Teológiai Akadémia 1939—40 tanévét 1939. október 1-én ünnepélyes keretek között nyitotta meg. Az ifjuság éneke után imádságot mondott Vári Albert. „Az ember hivatása” címen felolvasást tartott Dr. Fikker János. A Tanévet megnyitotta Dr. Kiss Elek dékán. Dr. Varga Béla püspök a lelkeszi hivatást méltató beszédet intézett az ifjusághoz. A gyülekezet éneke zárta be az ünnepélyt. Az 1939—40 tanévre beiratkozott az I-ső évfolyamra 5, a II-ikra 5, a III-ikra 5, a IV-ikre 5, az V-ikre 5 rendes hallgató.

Beiratkozás középiskoláinkba. A kolozsvári főgimnáziumba az 1939—40. tanévre beiratkozott: 207 növendék, akik közül unitárius 132, ref. 39, r. kath. 32, ág. ev. 3, baptista 1. A sz.-kereszturiba 151 növendék, akik közül unitárius 88, ref. 41, r. kat. 20 és ág. ev. 2.

Brassai néhány levele. A „Pásztortűz” 1939. évi 7—8 számában Finta Zoltán Brassainak újabban felfedezett néhány érdekes levelét közli. A leveleket Erkel Rózához a nagy zeneszerző testvérének fiatal, serdülő leányához írta, a 60—70 év mesgyéit taposó tudós Békésgyulára. Jelenleg az Erkel Ferenc unokája: Erkel Sarolta, özv. Henszelmann Gyuláné birtokában vannak Marosvásárhelyen. A levelek élénk világot vetnek Brassai magánéletére és lelki világára. Megható, hogy a tudományok csúcspontján járó tudós, miképpen tud leszállani és beleilleszkedni a 10—18 éves kisleány lelki világába s minő ajándékokkal és tanácsokkal kedveskedik neki. „A nő széplélek két legfőbb kelléke és szép vonása a vallásosság és jó izlés” — ezt írja 1863. augusztus 29-én kelt első levelében. Az utolsó levél 1870. febr. 28-án kelt. Összesen nyolc van közölve, de mindegyik a Brassai lelki világának egy-egy megható vonását tükrözi vissza.

Vádak az unitáriusok ellen. Csak most jutott el hozzánk